

Cena BM – posouzení vítězných textů, PhDr. Martin Šimsa, PhD.

Jakub Zechovský se nad svobodou slova zamýšlí prostřednictvím latinského překladu, evangelia Janova, Starého zákona, stvoření a vtělení. Svoboda člověka je podle něj dána svobodou darovanou Bohem a ta zakládá závazek respektovat svobodu druhého člověka. Voltairovo vyjádření zakládající liberální toleranci není organicky propojeno s předchozími etymologicko-teologickými úvahami, nicméně pěkně je přiblížena ctnost tolerance. Zajímavé úvahy jsou sice teologicky podloženy, ale jejich domyšlení a dotažení do současné společnosti se zastavuje u problému tolerance. Oceňujeme znalost latiny a Bible a vážné zamýšlení.

Aneta Baierová barvitě popisuje dramatický příběh oblíbené učitelky, která vedla studenty prostřednictvím dobře volených otázek k přemýšlení, zkoumání příčin a následků událostí, k novému pohledu na život a na svět. To kontrastuje s novým ředitelem, který rušil výlety a kurzy, propouštěl učitele. Oblíbené učitelce byl odebrán zeměpis, mohla učit pouze tělocvik. Studenti protestovali prostřednictvím anonymních dotazníků, nevedlo to však k žádnému pozitivnímu výsledku, naopak. Omluva učitelky i následné mlčení studentů nesvědčí o přítomnosti svobody slova v příběhu ať už skutečném či fiktivním. Ocenili jsem, že svoboda slova jako hodnota je v příběhu intenzivně přítomna svou nepřítomností.

Nikola Ortová v eseji „Svoboda slova učitele a žáka“ rozehrává příběh se zápletkou a dvojným řešením. Profesor chemie udělal chybu v přimíchávání síry a student, který si toho všiml, stojí před dilematem, zda na chybu upozornit a učitele před třídou zahanbit nebo mlčet. V prvním případě mluví a je učitelem vykázan ze třídy, následně se mu však učitel omluví, v druhém případě mlčí a učitel se zavázanou rukou mu sám sděluje, v čem nastala chyba. Příběh je pointován hodnocením ředitele, který žákovi děkuje za slohovou práci a zároveň uděluje důtku za nevhodné chování žáka k učiteli. Esej dobře pojmenovává nerovný, ale zároveň oboustranně důležitý vztah mezi učitelem a žákem a naznačuje vztah mezi svobodou a odpovědností.

Názorný příklad novinářské manipulace ukazuje **Kateřina Polachová** v popisu rozhovoru dělníka, který přišel o kvalifikovanou práci a novináře, který zná správné odpovědi dříve, než je vysloví původně kvalifikovaný dělník, nyní myč oken. V následné ukázce článku je ukázáno, jak lze posouvat význam vytrháváním z kontextu. Je zde pěkně ukázána moc novináře a meze svobody slova, která za jistých zde ukázaných okolností může být pouze svobodou slova publikujícího novináře, ne dotazovaného bývalého dělníka. Na druhou stranu ovšem zaráží pasivita a smířlivost dělníka, který přišel o kvalifikovanou práci.

V ambivalentní úvaze jde k jádru problému nazvaném „Svoboda slova na internetu“ **Jevgenij Puškin**, který na řadě příkladů, především na Wikileaks Juliana Assange a na nedávno vynořeném hnutí Anonymous ukazuje plus a minus svobody slova na internetu. Ukazuje bezmocnost vlád i jejich pokusy prostřednictvím SOPA/PIPA/ACTA „zkrotit internet“ Obě aktivity víceméně obhajuje s odkazem na střet názorů jako nutnou součást svobody slova. Končí pěkným citátem z Orwella, že svoboda slova znamená právo říkat lidem to, co nechtějí slyšet. Myslím, že by úvaha o míře těžko kontrolovatelné svobody na internetu měla být výrazněji podpořena úvahou o odpovědnosti při jejím užívání.

Marius Svoboda píše články, tříbí a upravuje informace zveřejňované na Wikipedii. Zaměřuje se na svůj region Třebíčsko. Důraz na kvalitu veřejných informací souvisí s prvním tématem soutěže Svoboda slova, se zodpovědností za pronesená nebo napsaná slova. Oceňujeme zejména Mariův dlouhodobý vytrvalý zájem, samostatnost a systematickosti.